

บทวิทฤษฎ์ เรื่อง

แรงงานทางทะเลกับมาตรการกฎหมายการคุ้มครอง

ผู้เรียบเรียง : วรณวนันท์ สว่างแจ้ง

บทนำ

เนื่องจากสภาพการจ้างงาน การทำงานบนเรือเดินทะเลมีลักษณะและสภาพของงาน ซึ่งมีความแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไปที่ต้องทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีความเสี่ยงภัย ทางทะเลและมีระยะเวลาการทำงานที่ต่อเนื่องยาวนาน ประกอบกับความสัมพันธ์ของคนทำงานบนเรือ กับเจ้าของเรือ บางส่วนมิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญาจ้างแรงงาน และกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่คนประจำเรือให้ได้รับความเป็นธรรม และมีมาตรฐานและสภาพการจ้าง การทำงาน และความปลอดภัยและสุขอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเลขึ้นโดยเฉพาะ นอกจากนี้ การทำงานของคนประจำเรือ ยังเกี่ยวข้องกัภารกิจทางขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศที่ต้องนำมาตราฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วย แรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๔๙ (Maritime Labour Convention, ๒๐๐๖) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) มาปฏิบัติต่อแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ สมควรที่ประเทศไทยจะต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการทำงานของคนประจำเรือ และการออกใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลแก่เรือขนส่งทางทะเลที่ชักรธงไทยเพื่อคุ้มครองแรงงาน ทางทะเลอันจะเป็นการรับรองว่าแรงงานทางทะเลได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมตามมาตรฐานสากล เพื่อป้องกันการใช้มาตรการของรัฐเจ้าของท่าเรือต่อเรือไทยที่เดินทางระหว่างประเทศ เช่น การกักเรือ การตรวจเรือ การสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่อง และเพื่อประโยชน์ในการวางมาตรการควบคุม กำกับ ดูแล และบริหารจัดการในการออกใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเป็นส่งเสริมการพัฒนากิจการพาณิชย์นาวีของประเทศไทยอีกทางหนึ่งด้วย จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

๒. บทนิยาม

กำหนดความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับแรงงานทางทะเลเพื่อความสะดวก ในการใช้บังคับกฎหมาย เช่น เรือ คนประจำเรือ เจ้าของเรือ เป็นต้น

๓. ขอบเขตการบังคับ

ใช้กำหนดให้การจ้างงานระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือ ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วย ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และ กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน โดยเจ้าของเรือต้องจัดให้มีการคุ้มครองด้านประกันสังคมและเงินทดแทน โดยให้คนประจำเรือได้รับสิทธิประโยชน์จากการคุ้มครองตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนด

๔. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ อำนาจหน้าที่ของตนเท่านั้น

๕. สารสำคัญ

๕.๑ หมวด ๑ บททั่วไป

กำหนดให้นำหลักจารีตประเพณีเกี่ยวกับการทำงานของ คนประจำเรือ การเดินเรือทะเล และข้อกำหนดหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับ ในกรณีที่มีได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดให้ข้อพิพาทเกี่ยวกับแรงงานทางทะเล อยู่ในเขตอำนาจของศาลแรงงาน

๕.๒ หมวด ๒ เงื่อนไขในการทำงานในเรือ

กำหนดห้ามเจ้าของเรือให้บุคคลอายุต่ำกว่า ๑๖ ปีบริบูรณ์ทำงานบนเรือ และห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ทำงานที่ อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือความปลอดภัย และคนประจำเรือต้องมีใบรับรองแพทย์มาแสดงว่า มีความพร้อมด้านสุขภาพในการทำงานบนเรือ

๕.๓ หมวด ๓ การจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงาน เป็น คนประจำเรือ

กำหนดให้ผู้ที่จะให้ บริการจัดหางานแก่คนหางานเพื่อไปทำงานเป็นคนประจำเรือต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน และกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขออนุญาตจัดหางาน

๕.๔ หมวด ๔ สภาพการจ้าง

กำหนดให้เจ้าของเรือทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ เป็นหนังสือ กำหนดให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ กำหนดจำนวน วันลาป่วยที่คนประจำเรือมีสิทธิได้รับค่าจ้าง กำหนดระยะเวลาการทำงานในวันทำงานปกติและ การทำงานล่วงเวลาของคนประจำเรือ และ กำหนดจำนวนวันหยุดประจำปีของคนประจำเรือปีหนึ่ง ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

๕.๕ หมวด ๕ การส่งตัวกลับ

กำหนดให้เจ้าของเรือเป็นผู้ดำเนินการส่งกลับ ออกค่าใช้จ่าย ในการส่งตัวกลับ และจัดทำประกันภัยเพื่อส่งคนประจำเรือกลับ

๕.๖ หมวด ๖ ค่าสินไหมทดแทนกรณีเรือเสียหายหรือเรือจม

กำหนดให้เจ้าของเรือต้องจ่าย ค่าสินไหมทดแทนเมื่อคนประจำเรือได้รับผลกระทบจากกรณี ที่เรือเสียหายหรือเรือจม

๕.๗ หมวด ๗ อัตรากำลัง กำหนดให้เจ้าของเรือมีหน้าที่จัดหาคนประจำเรือทำงานบนเรือ ในจำนวนที่เหมาะสมและเพียงพอ

๕.๘ หมวด ๘ มาตรฐานที่พักอาศัย สิ่งอำนวยความสะดวก อาหาร และโภชนาการบนเรือ

กำหนดให้เจ้าของเรือจัดที่พักอาศัยและสถานที่บนเรือให้มีมาตรฐานตามที่กำหนด กำหนด ห้ามเจ้าของเรือให้คนอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์เป็นคนครัว และต้องจ้างคนครัวที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วและมีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง

๕.๙ หมวด ๙ การจัดให้มีการรักษาพยาบาล การคุ้มครองต่อชีวิต ร่างกาย และอนามัย ของคนประจำเรือ

กำหนดให้เจ้าของเรือต้องจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาล บนเรือ การฝึกอบรมการปฐมพยาบาล และแพทย์ หรือคนประจำเรือผู้ทำหน้าที่ด้านการรักษาพยาบาล ให้เจ้าของเรือออกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการได้รับบาดเจ็บของคนประจำเรือที่ทำงานบนเรือ ซึ่งเกิดขึ้นนับแต่วันที่เริ่มปฏิบัติหน้าที่จนถึงกำหนดวันส่งตัวกลับ ให้เจ้าของเรือออกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ การจัดให้ทำประกันภัยทางทะเล และให้เจ้าของเรือต้องจัดให้มีการบริหาร จัดการ และดำเนินการ ด้านความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยบนเรือให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

๕.๑๐ หมวด ๑๐ ไบร่รับรองด้านแรงงานทางทะเลและใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงาน ทางทะเล

กำหนดให้เรือเดินทะเลระหว่างประเทศที่มีขนาดตั้งแต่ห้าร้อยตันกรอสส์ขึ้นไปต้องมี ไบร่รับรอง ด้านแรงงานทางทะเล และใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล

๕.๑๑ หมวด ๑๑ การร้องเรียนบนเรือ

กำหนดให้เจ้าของเรือจัดเอกสารที่มีขั้นตอน การร้องเรียนเกี่ยวกับสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน และสภาพความเป็นอยู่ของคนประจำเรือ

๕.๑๒ หมวด ๑๒ สิทธิการรวมตัวและการเจรจาต่อรอง

กำหนดให้คนประจำเรือและ เจ้าของเรือมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อเจรจาต่อรองหรือเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน และ การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

๕.๑๓ หมวด ๑๓ พนักงานเจ้าหน้าที่

กำหนดให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขึ้นไป บนเรือเพื่อตรวจสอบสภาพการทำงาน สภาพการจ้าง และสภาพความเป็นอยู่ของคนประจำเรือ เรียกบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ส่งเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา และมีคำสั่งให้เจ้าของเรือ หรือคนประจำเรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งกำหนดให้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขึ้นไปบนเรือต่างประเทศและตรวจเรือออกคำสั่งให้นายเรือแก้ไขในกรณีที่ ปฏิบัติไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ กักเรือไว้จนกว่าจะมีการแก้ไขให้ถูกต้อง หรือให้จัดทำ แผนแก้ไขจนกว่าจะได้รับความเห็นชอบ

๕.๑๔ หมวด ๑๔ คณะกรรมการแรงงานทางทะเล

กำหนดให้มีคณะกรรมการแรงงาน ทางทะเล โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธาน โดยให้คณะกรรมการแรงงานทางทะเลมีอำนาจ หน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี เกี่ยวกับนโยบายด้านแรงงานทางทะเล เกี่ยวกับการออกกฎหมาย ลำดับรองตามพระราชบัญญัตินี้ และการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติให้สอดคล้องกับอนุสัญญาแรงงานทางทะเล ซึ่งขัดข้อพิพาทแรงงานทางทะเลหรือการกระทำอันไม่เป็นธรรม และปฏิบัติการอื่นใดตามที่ พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๕.๑๕ หมวด ๑๕ บทกำหนดโทษ

กำหนดความผิดและโทษแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นข้อเท็จจริงที่เจ้าของเรือสงวนไว้ไม่เปิดเผย กำหนด ความรับผิดและโทษสำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่

ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดให้พนักงานเจ้า หน้าที่หรือคณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดบางมาตราได้

กรณีความผิดที่ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

๑. ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งจะต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใดหรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำ การอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งต้องรับผิดชอบ ในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

๒. มาตรา ๑๐๗ เจ้าของเรือที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๓ (การจ่ายค่าจ้างและค่าล่วงเวลาแก่คนประจำเรือ ให้เจ้าของเรือจ่าย ณ สถานที่ทำงานของคนประจำเรือ เว้นแต่จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

๓. เจ้าของเรือหรือนายเรือที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

- มาตรา ๑๐ (ในกรณีที่เจ้าของเรือต้องจัดให้มีเอกสารตามพระราชบัญญัตินี้ให้เจ้าของเรือจัดทำ เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

- มาตรา ๑๒ (ให้เจ้าของเรือจัดให้มีสำเนาอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๔๙ และพระราชบัญญัตินี้รวมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ไว้บนเรือ)

- มาตรา ๑๘ (ห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือทำงานบนเรือ โดยที่คนประจำเรือไม่มีใบรับรองแพทย์มาแสดงว่ามีความพร้อมด้านสุขภาพในการทำงานบนเรือ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ใบรับรองแพทย์แสดงว่าคนประจำเรือมีความพร้อมด้านสุขภาพในการทำงานบนเรือให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด)

- มาตรา ๑๙ (ห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือทำงานบนเรือ เว้นแต่คนประจำเรือได้รับ การฝึกอบรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมเจ้าท่าประกาศกำหนด)

- มาตรา ๕๑ (เจ้าของเรือต้องจัดให้คนประจำเรือสามารถดำเนินการโอนเงินที่ได้รับทั้งหมด หรือบางส่วนให้กับบุคคลตามที่คนประจำเรือกำหนด ตามกำหนดระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน โดยเจ้าของเรือ อาจเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากคนประจำเรือได้ในอัตราที่จ่ายจริง)

- มาตรา ๕๒ (เจ้าของเรือต้องจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างหรือค่าล่วงเวลาให้แก่ คนประจำเรือทุกครั้งที่มีการจ่าย โดยอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) วันและเวลาทำงาน

(๒) ผลงานที่ทำได้สำหรับคนประจำเรือซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๓) อัตราค่าจ้าง จำนวนค่าจ้าง และค่าล่วงเวลา ที่คนประจำเรือแต่ละคนได้รับ

(๔) อัตราแลกเปลี่ยนเงิน กรณีที่ใช้เงินสกุลอื่นซึ่งแตกต่างจากที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลง การจ้างงาน ของคนประจำเรือ ให้เป็นไปตามอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารแห่งประเทศไทย)

- มาตรา ๕๗ (ให้คนประจำเรือมีสิทธิลาป่วยได้เท่าที่ป่วยจริงโดยได้รับค่าจ้างแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยสามสิบวัน)

- มาตรา ๕๙ (เจ้าของเรืออาจให้คนประจำเรือทำงานล่วงเวลาได้เท่าที่จำเป็น แต่เมื่อรวมกับระยะเวลาการทำงานปกติตามมาตรา ๕๘ แล้วต้องไม่เกินวันละสิบสี่ชั่วโมงในรอบยี่สิบสี่ชั่วโมงและไม่เกินเจ็ดสิบสองชั่วโมงในรอบเจ็ดวัน)

- มาตรา ๖๐ (ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยแก่เรือ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือแก่เรือลำอื่นหรือบุคคลที่ประสบภัยพิบัติทางทะเล นายเรืออาจให้คนประจำเรือทำงานได้เท่าที่จำเป็นจนกว่าสถานการณ์ได้กลับคืนสู่ภาวะปกติ กรณีตามวรรคหนึ่งถ้านายเรือให้คนประจำเรือทำงานในชั่วโมงการพักผ่อนให้จัดให้คนประจำเรือได้พักผ่อนชดเชยเวลาเหล่านั้นโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ ให้นายเรือบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เหตุผล และลงชื่อรับรองทุกครั้ง)

- มาตรา ๖๑ (ในวันที่มีการทำงาน ให้เจ้าของเรือจัดให้คนประจำเรือมีเวลาพักระหว่างช่วงการทำงานในวันหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมง ทั้งนี้ เจ้าของเรือกับคนประจำเรืออาจตกลงกันล่วงหน้า ให้มีเวลาพักครั้งหนึ่งน้อยกว่าหนึ่งชั่วโมงได้ แต่เมื่อรวมกันแล้ววันหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมง เวลาพักระหว่างช่วงการทำงานไม่ถือเป็นชั่วโมงการทำงาน และไม่นับรวมเป็นชั่วโมงการพักผ่อน ตามมาตรา ๖๒)

- มาตรา ๖๒ (เจ้าของเรือต้องจัดให้คนประจำเรือมีชั่วโมงการพักผ่อนไม่น้อยกว่าสิบสี่ชั่วโมง ในรอบยี่สิบสี่ชั่วโมง และไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบเจ็ดชั่วโมงในรอบเจ็ดวัน ชั่วโมงการพักผ่อนสามารถแบ่งออกได้ไม่เกินสองช่วง หนึ่งในสองช่วงนี้ต้องมีระยะเวลาอย่างน้อย หกชั่วโมง และต้องมีระยะห่างระหว่างกัน แต่แต่ละช่วงไม่เกินสิบสี่ชั่วโมง)

- มาตรา ๖๓ (คนประจำเรือซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาเพื่อการคลอดและเลี้ยงดูบุตรครรภ์หนึ่ง ไม่เกินเก้าสิบวัน ให้เจ้าของเรือจ่ายค่าจ้างในระหว่างที่คนประจำเรือลาเพื่อการคลอดและเลี้ยงดูบุตรตลอดระยะเวลาที่ลา แต่ไม่เกินสี่สิบห้าวัน)

- มาตรา ๗๑ (ให้เจ้าของเรือจัดหาคนประจำเรือมาทำงานในตำแหน่งหน้าที่บนเรือ ในจำนวน ที่เพียงพอเหมาะสมกับปริมาณงาน ระยะเวลาการเดินทาง ระยะเวลาทาง ประเภท และขนาดของเรือ เพื่อให้ สามารถเดินเรือได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย โดยคำนึงถึงสภาพร่างกายของคนประจำเรือ และเส้นทาง การเดินเรือ การจัดอัตราค่าจ้างสำหรับเรือเดินทะเลในแต่ละประเภทและขนาด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมเจ้าท่าประกาศกำหนด)

- มาตรา ๗๒ (ให้เจ้าของเรือจัดให้มีที่พักอาศัยและสถานที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ห้องนอน
- (๒) ห้องรับประทานอาหาร
- (๓) ห้องอาบน้ำ
- (๔) ห้องสุขา
- (๕) ห้องนั่งเล่น
- (๖) ห้องพักผ่อนระหว่างการทำงาน
- (๗) ห้องพยาบาล
- (๘) พื้นที่ว่างบนดาดฟ้าเรือ
- (๙) ห้องทำงานสำหรับฝ่ายช่างกล
- (๑๐) ห้องทำงานสำหรับฝ่ายเดินเรือ

(๑๑) อื่น ๆ ตามที่อธิบดีกรมเจ้าท่าประกาศกำหนด นอกจากวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าของเรือจัดให้มีห้องประกอบศาสนกิจ หากมีความจำเป็นตามข้อกำหนด ทางศาสนาของคนประจำเรือ มาตรฐานที่พักอาศัยและสถานที่ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมเจ้าท่าประกาศกำหนด)

- มาตรา ๗๓ (ให้เจ้าของเรือจัดให้มีบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานเหมาะสม จำเป็น และเพียงพอแก่คนประจำเรือ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมเจ้าท่า ประกาศกำหนด)

- มาตรา ๗๔ (ให้เจ้าของเรือจัดอาหารและน้ำดื่มที่มีคุณภาพ คุณค่าทางโภชนาการ และปริมาณ ที่เพียงพอต่อคนประจำเรือ โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม และศาสนาของคนประจำเรือ โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากคนประจำเรือ มาตรฐานการจัดอาหารและน้ำดื่มตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกรมอนามัยประกาศกำหนด)

- มาตรา ๗๕ (ให้เจ้าของเรือจ้างงานคนประจำเรือในตำแหน่งคนครัวบนเรือที่รับผิดชอบ ในการจัดเตรียมอาหาร ซึ่งผ่านมาตรฐานการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนด ห้ามเจ้าของเรือมอบหมายหรือจ้างงานคนประจำเรือในตำแหน่งคนครัวที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์)

- มาตรา ๗๖ (ให้เจ้าของเรือจัดให้คนประจำเรือที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานในแผนกจัดหาอาหาร ต้องผ่านมาตรฐานการฝึกอบรมที่เหมาะสม หรือมีคุณสมบัติ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี กรมเจ้าท่าประกาศกำหนด)

- มาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ (เจ้าของเรือต้องจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาล ในห้องพยาบาลบนเรือ การฝึกอบรมการปฐมพยาบาล และแพทย์ หรือคนประจำเรือผู้ทำหน้าที่ ด้านการรักษาพยาบาล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศกำหนด มาตรา ๗๙ ในกรณีที่คนประจำเรือประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ให้เจ้าของเรือจัดให้ คนประจำเรือได้รับการรักษาพยาบาลทันทีตามความเหมาะสมแก่อันตรายหรือความเจ็บป่วยนั้น มาตรา ๘๐ เจ้าของเรือต้องจัดให้มีมาตรฐานการคุ้มครองสุขภาพของคนประจำเรือเพื่อให้ได้รับ การรักษาสุขภาพบนเรือและบนฝั่งโดยทันที มาตรฐานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม กำหนดในกฎกระทรวง)

- หรือมาตรา ๘๕ (ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติทางทะเลอย่างร้ายแรงจนทำให้คนประจำเรือได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต ให้เจ้าของเรือหรือนายเรือรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในทันทีที่ทราบ การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมเจ้าท่า ประกาศกำหนด)

กรณีความผิดที่ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เจ้าของเรือที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

- มาตรา ๑๖ (ห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือซึ่งอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทำงาน ในเวลากลางคืน เว้นแต่เป็นการฝึกอบรมที่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า หรือเป็นการฝึกอบรมตามตำแหน่งหน้าที่ที่คนประจำเรือต้องทำในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งต้องไม่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของคนประจำเรือ โดยได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครอง

แรงงาน มอบหมาย ทั้งนี้ การทำงานเวลากลางคืนต้องมีระยะเวลาอย่างน้อยเก้าชั่วโมง โดยเริ่มต้นก่อนเที่ยงคืน และสิ้นสุดหลังจากเวลาห้านาฬิกาเป็นต้นไป)

- มาตรา ๑๗ ห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือซึ่งอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทำงานที่อาจ เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยของคนประจำเรือตามประเภทของงานที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานประกาศกำหนด

- มาตรา ๔๙ ให้เจ้าของเรือจ่ายค่าจ้างและค่าล่วงเวลาให้ถูกต้อง และตามกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีการคำนวณค่าจ้างเป็นรายเดือน รายวัน รายชั่วโมง หรือเป็นระยะเวลาอย่างอื่น ที่ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย ให้จ่ายเดือนหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะมี การตกลงกันเป็นอย่างอื่นที่เป็นประโยชน์แก่คนประจำเรือ

(๒) ในกรณีที่มีการคำนวณค่าจ้าง นอกจาก (๑) ให้จ่ายตามกำหนดเวลาที่เจ้าของเรือและ คนประจำเรือตกลงกัน

(๓) ค่าล่วงเวลา ให้จ่ายเดือนหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง ในกรณีที่เจ้าของเรือเลิกจ้างคนประจำเรือ ให้เจ้าของเรือจ่ายค่าจ้างและค่าล่วงเวลาตามที่คนประจำเรือ มีสิทธิได้รับ ให้แก่คนประจำเรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เลิกจ้าง

- มาตรา ๕๔ ห้ามเจ้าของเรือหักค่าจ้างและค่าล่วงเวลา เว้นแต่เป็นการหักเพื่อ

(๑) ชำระภาษีเงินได้ตามจำนวนที่คนประจำเรือต้องจ่ายหรือชำระเงินอื่นตามที่มิ
กฎหมายกำหนดไว้

(๒) ชำระค่าบำรุงสุขภาพแรงงานหรือองค์กรของคนประจำเรือ

(๓) ชำระหนี้สินสหกรณ์ออมทรัพย์ หรือสหกรณ์อื่นที่มีลักษณะเดียวกันกับสหกรณ์
ออมทรัพย์ หรือหนี้ที่เป็นไปเพื่อสวัสดิการที่เป็นประโยชน์แก่คนประจำเรือฝ่ายเดียว โดยได้รับความยินยอม
ล่วงหน้า จากคนประจำเรือ

(๔) เป็นเงินสะสมตามข้อตกลงเกี่ยวกับกองทุนเงินสะสม

- มาตรา ๖๕ ให้เจ้าของเรือจัดวันหยุดประจำปีให้แก่คนประจำเรือ ปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสามสิบ
วัน โดยได้รับค่าจ้าง ทั้งนี้ ให้เจ้าของเรือเป็นผู้กำหนดล่วงหน้า ห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือทำงานใน
วันหยุดประจำปี เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินโดยได้รับ ความยินยอมจากคนประจำเรือ เจ้าของเรืออาจให้คนประจำ
เรือทำงานในวันหยุดดังกล่าวได้ โดยเจ้าของเรือ ต้องจ่ายค่าทำงานในวันหยุดแก่คนประจำเรือเพิ่มขึ้นอีกไม่
น้อยกว่าหนึ่งเท่าของค่าจ้างในส่วนที่คำนวณจ่าย ตามระยะเวลา กรณีที่ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ
มีระยะเวลาไม่ถึงหนึ่งปี ให้เจ้าของเรือคำนวณ วันหยุดประจำปีให้ตามส่วน

- มาตรา ๖๖ คนประจำเรือมีสิทธิเดินทางกลับภูมิลำเนาหรือสถานที่อื่นตามที่ตกลงกัน โดย
ให้เจ้าของเรือจัดการหรือออกค่าใช้จ่ายใดๆ ระหว่างการเดินทาง ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ครอบคลุมเวลาตามข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือในระหว่างเวลาที่คน
ประจำเรือ ทำงานอยู่ ณ สถานที่อื่นอันมิใช่สถานที่ทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ

(๒) เจ้าของเรือบอกเลิกข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือก่อนครบกำหนดตาม
ข้อตกลง การจ้างงานของคนประจำเรือ

(๓) เมื่อมีเหตุดังต่อไปนี้เกิดขึ้น (ก) คนประจำเรือเจ็บป่วย บาดเจ็บ หรือมีสภาพร่างกายหรือจิตใจที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ (ข) เมื่อเจ้าของเรือไม่สามารถดำเนินธุรกิจการเดินเรือต่อไป (ค) เรือเดินทะเลอับปางหรือไม่อาจใช้การได้โดยสิ้นเชิง (ง) เมื่อเรือจะมุ่งหน้าเข้าสู่เขตสงคราม (จ) กรณีอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

- มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๐ ในกรณีที่เรือเสียหายหรือเรือจม เจ้าของเรือต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคล ดังต่อไปนี้ (๑) คนประจำเรือได้รับบาดเจ็บอันเป็นผลมาจากเรือเสียหายหรือเรือจม (๒) คนประจำเรือได้รับความเสียหายอันเป็นผลมาจากเรือเสียหายหรือเรือจม (๓) คนประจำเรือว่างงานอันเป็นผลมาจากเรือเสียหายหรือเรือจม กรณีตาม (๑) และ (๒) ให้คนประจำเรือเรียกเงินจากเจ้าของเรือได้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น หรือเท่าที่ได้รับค่าเสียหายจริง กรณีตาม (๓) ให้จ่ายค่าสินไหมทดแทนเท่ากับค่าจ้างที่คนประจำเรือจะได้รับภายใต้ข้อตกลง การจ้างงานของคนประจำเรือ ทั้งนี้ ไม่เกินสองเดือน

- มาตรา ๘๑ เจ้าของเรือต้องรับผิดชอบต่อคนประจำเรือในกรณี ดังต่อไปนี้ (๑) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการได้รับบาดเจ็บของคนประจำเรือที่ทำงานบนเรือซึ่งเกิดขึ้น นับแต่วันเริ่มปฏิบัติหน้าที่จนถึงกำหนดวันส่งตัวกลับ (๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดให้ทำประกันภัยทางทะเล ดังต่อไปนี้ (ก) กรณีที่คนประจำเรือเสียชีวิต หรือทุพพลภาพเป็นเวลานาน อันเนื่องมาจากการบาดเจ็บ การเจ็บป่วย หรือได้รับอันตรายจากการทำงาน เพื่อให้มีหลักประกันการชดเช้ค่าสินไหมทดแทน หน้า ๔๐ เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๙๘ ก ราชกิจจานุเบกษา ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ (ข) กรณีที่คนประจำเรือถูกละทิ้ง (ค) กรณีอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด (๓) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การแพทย์ การจัดหาที่จำเป็น เครื่องมือในการบำบัดโรค ค่าอาหาร และการเช่าที่พักอาศัยในสถานที่อื่นนอกเหนือจากภูมิลำเนาของคนประจำเรือ จนกว่าคนประจำเรือ จะหายจากการเจ็บป่วยหรืออาการบาดเจ็บ หรือจนกว่าจะมีการวินิจฉัยว่าการทุพพลภาพนั้นมีลักษณะถาวร จนไม่สามารถทำงานได้อีก ตามที่เจ้าของเรือกับคนประจำเรือได้ตกลงกัน ทั้งนี้ ไม่น้อยกว่าสิบหกสัปดาห์ นับแต่วันที่ได้รับบาดเจ็บหรือเริ่มเจ็บป่วย จนกว่าคนประจำเรือจะได้รับการส่งตัวกลับ เว้นแต่การเจ็บป่วย หรือได้รับบาดเจ็บนั้นเกิดขึ้นนอกเหนือจากการปฏิบัติงานให้กับเจ้าของเรือ หรือเกิดจากการกระทำอันมิชอบ ของคนประจำเรือผู้นั้น หรือคนประจำเรือผู้นั้นได้ตั้งใจปกปิดความเจ็บป่วยหรือสุขภาพที่ไม่สมบูรณ์ขณะที่ ทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ (๔) ค่าใช้จ่ายในการปลงศพและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในกรณีที่คนประจำเรือเสียชีวิตบนเรือหรือบนฝั่ง ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ตามข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ (๕) ค่าใช้จ่ายอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กรณีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
เจ้าของเรือที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

- มาตรา ๑๕ ห้ามเจ้าของเรือให้บุคคลอายุต่ำกว่าสิบหกปีบริบูรณ์ทำงานบนเรือ
- มาตรา ๔๓ เจ้าของเรือต้องจัดให้มีข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือเป็นหนังสือพร้อมลายมือชื่อของเจ้าของเรือและคนประจำเรือ โดยจัดทำเป็นคู่ฉบับจัดเก็บไว้บนเรือหนึ่งฉบับ และ อีกฉบับหนึ่งให้คนประจำเรือเก็บไว้ พร้อมทั้งจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อสกุล พร้อมคำนำหน้านามของคนประจำเรือ
- (๒) วันเดือนปีเกิด และอายุของคนประจำเรือ

- (๓) สถานที่เกิดของคนประจำเรือ
 (๔) ที่อยู่ปัจจุบันของคนประจำเรือ
 (๕) สถานที่และวันที่ทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ
 (๖) สถานที่และวันที่ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือมีผลบังคับ
 (๗) ตำแหน่งหรืองานในหน้าที่ที่คนประจำเรือได้รับมอบหมาย
 (๘) ชื่อและชื่อสกุล พร้อมคำนำหน้านามของเจ้าของเรือ กรณีเจ้าของเรือเป็นนิติบุคคล
 ต้องระบุชื่อของกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลด้วย
 (๙) ที่อยู่ปัจจุบันของเจ้าของเรือ
 (๑๐) ชื่อเรือ และสัญชาติของเรือ
 (๑๑) เส้นทางหลักและท่าเรือปลายทางของการเดินเรือ ในกรณีที่ทำข้อตกลงไว้ว่าเป็น
 การเดินเรือ เทียบเดียว
 (๑๒) วันเริ่มทำงาน อัตราค่าจ้าง ค่าตอบแทน หรือวิธีการคำนวณ
 (๑๓) จำนวนวันหยุดประจำปีที่ได้รับค่าตอบแทน หรือวิธีการคำนวณ
 (๑๔) สิทธิประโยชน์จากการคุ้มครองการประกันสังคมและสุขภาพที่เจ้าของเรือเป็นผู้
 จัดหาให้กับ คนประจำเรือ
 (๑๕) สิทธิของคนประจำเรือในการได้รับการส่งตัวกลับ
 (๑๖) ข้อตกลงที่ได้มาจากการร่วมเจรจาต่อรอง
 (๑๗) วันสิ้นสุดหรือเงื่อนไขการสิ้นสุดของข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ
 (๑๘) อื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

หรือมาตรา ๔๗ ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนดอัตรา
 ค่าจ้างขั้นต่ำตามมาตรา ๔๖ แล้ว ห้ามเจ้าของเรือจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศกำหนดให้แก่
 คนประจำเรือ

กรณีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจัดหางานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ คือ ห้ามผู้ใดจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานเป็นคน
 ประจำเรือเว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากนายทะเบียน การขออนุญาต การอนุญาต และการออกใบอนุญาตจัดหางาน
 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนดในกฎกระทรวง

๕.๑๖ บทเฉพาะกาล

เพื่อรองรับใบรับรองด้านแรงงานทางทะเล และใบประกาศการปฏิบัติ ด้านแรงงานทางทะเล ที่ออก
 ตามประกาศกระทรวงแรงงาน และเพื่อรองรับให้ผู้รับใบอนุญาตจัดหางาน ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและ
 คุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ สามารถดำเนินการจัดหางาน ให้แก่คนหางานเพื่อไปทำงานเป็นคนประจำเรือ
 ตามพระราชบัญญัตินี้ได้จนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุ

๕.๑๗ วันมีผลใช้บังคับ

บัญญัติให้พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราช
 กิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งพระราชบัญญัติฯ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
 พระราชบัญญัติฯ จึงมีผลใช้บังคับในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๙

๖. การลงนามสัตยาบันสารแห่งอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ. ๒๐๐๖ อย่างเป็นทางการในวันอังคารที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ นายธานี ทองภักดี เอกอัครราชทูต ผู้แทนถาวรไทย ประจำสำนักงานสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ได้นำพลเอกศิริชัย ดิษฐกุล รมต.รับมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทย เข้ายื่นสัตยาบันสารอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ. ๒๐๐๖ (Maritime Labour Convention : MLC ๒๐๐๖) แก่นาย Guy Ryder ผู้อำนวยการใหญ่องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) การให้สัตยาบันอนุสัญญานี้เป็นส่วนหนึ่งของความมุ่งมั่นของไทยที่จะปรับปรุงสภาพการทำงานและความเป็นอยู่ของคนทำงานบนเรือให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ โดยอนุสัญญานี้เป็นอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๑๗ ที่ไทยให้สัตยาบัน และจะมีผลบังคับใช้ในอีก ๑๒ เดือนถัดไปนับจากวันที่ให้สัตยาบัน คือในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ. ๒๐๐๖ เป็นตราสารของ ILO ที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของการทำงานและความเป็นอยู่ของคนทำงานบนเรือที่ชักธงประเทศสมาชิกที่เป็นภาคี นอกจากนี้ ยังมีความเชื่อมโยงกับอนุสัญญาขององค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Organization :IMO) เกี่ยวกับความปลอดภัยของเรือ และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล อนุสัญญานี้มีผลผูกพันให้ประเทศสมาชิกที่เป็นภาคีต้องออกกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือ การคุ้มครองสิทธิแรงงาน การจ้างงานที่เป็นธรรม การคุ้มครองสุขภาพและสวัสดิการสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นๆ ให้สอดคล้องกับหลักการงานที่มีคุณค่า (Decent Work) อันเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ข้อที่ ๘ เรื่อง การส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึง การมีงานทำอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าแก่ทุกคนอีกด้วย โดยไทยเป็นประเทศลำดับที่ ๗๗ ที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้

ตามที่ผ่านมาไทยได้ออกพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังกล่าว ซึ่งกฎหมายนี้ได้ให้อำนาจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการออกกฎกระทรวง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ภาครัฐสามารถบังคับใช้พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น